

Círky

VY_32_INOVACE_06_104

Projekt MŠMT	EU peníze středním školám
Název projektu školy	ICT do života školy
Registrační číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0771
Šablona	III/2
Sada	06
Anotace	Círky, jejich typologie, sekty
Klíčová slova	Círky, sekta, fanatismus, fundamentalismus, extrémismus
Předmět	Občanská nauka
Autor, spoluautor	Jiří Černý
Jazyk	Čeština
Druh učebního materiálu	Výklad
Potřebné pomůcky	PC, dataprojektor
Druh interaktivity	Výklad pomocí prezentace
Stupeň a typ vzdělávání	Střední škola
Cílová skupina	2. ročník, žáci 16 – 17 let, Mechanik opravář (obory H)
Speciální vzdělávací potřeby	ne
Zdroje	viz poslední strana nebo SŠST Ústí nad Labem, Čelakovského 5

CÍRKVE A SEKTY

CÍRKEV

je českým právem chápána jako křesťanská náboženská společnost. V obecném smyslu se pro tento význam užívá též pojmu sbor ve smyslu jednotlivého shromáždění věřících. Můžeme tedy říci, že církev shromažďuje skupinu stejně věřících lidí, vyznávajících stejné společně stanovené principy víry. Pro svou právoplatnost se musí registrovat. Jen v naší zemi je registrováno v současné době 27 církevních spolků či sdružení.

K nejpočetnějším církvím v ČR patří (podřadí udáváme podle nejvyššího počtu členů) Církev římskokatolická, následuje Českobratrská církev evangelická a třetí jmenujme Církev československou husitskou.

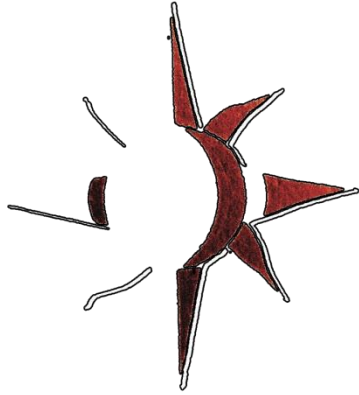

Sekty

Tématiku víry, náboženství a církví nelze obejít bez povšimnutí slova **sekta**. Jistě jste již ve svém okolí toto slovo zaslechli nebo vás dokonce někdo označil za sektáře, tedy člena nebo vyznavače nějaké sekty. O co vlastně jde ?

Pojem „**sekta**“ je užíván většinou v souvislosti s náboženstvím a odborně se mu věnují teologie, religionistika, sociologie náboženství a psychologie náboženství.

V rámci jejich odborných diskusí jde o pojem značně neustálený a jeho mnohoznačnost může vést snadno k nepochopení nebo k nespravedlivému odsuzování určité náboženské skupiny. Zejména mezi laickou veřejností bývá pojem používán pejorativně, tedy hanlivě. V praxi se ale užívají čtyři hlediska, podle kterých se sekty definují. Podívejme se na ně.

Základní dělení - typologie sekt podle teologů Víta Profanta a Ivana Odilo Štampacha je následující.

Pojem „sekta“ je užíván většinou v souvislosti s náboženstvím a odborně se mu věnují teologie, religionistika, sociologie náboženství a psychologie náboženství.

V rámci jejich odborných diskusí jde o pojem značně neustálený a jeho mnohoznačnost může vést snadno k nepochopení nebo k nespravedlivému odsuzování určité náboženské skupiny. Zejména mezi laickou veřejností bývá pojem používán pejorativně, tedy hanlivě. V praxi se ale užívají čtyři hlediska, podle kterých se sekty definují. Podívejme se na ně.

1 Náboženská skupina, která se oddělila od mateřské skupiny ve snaze zreformovat původní učení nebo praxi. V tomto smyslu bylo například celé křesťanství od počátku židovskou sektou.

2 Relativně malá a nová náboženská skupina, která se vymyká pojetí křesťanství, jak je zastupuje hodnotitel. V tomto smyslu mohou být za sektu označovány jak malé křesťanské církve, tak téměř všechny nekřesťanské náboženské skupiny.

3 Náboženská společnost, v níž převažují autoritářství, uzavřenost a další sektářské tendence.

4 Náboženská společnost, která zneužívá svých členů a poškozují je.

Náboženský fundamentalismus

Fundamentalismus (z latinského fundamentum - základ) je urputné lpění na základních principech. Je protikladem modernismu. Nejčastěji je užíván ve spojitosti s náboženstvím, kde označuje směry, vyžadující doslovný výklad základních knih a jejich aplikaci do života. Bývá spojen s přesvědčením o absolutnosti vlastní pravdy, provázeným netolerancí k odlišným názorům.

Média nám od září 2001 neustále předkládají obraz nebezpečných islámských radikálů, kteří usilují o to zlikvidovat západní kulturu, až se jim časem podařilo islám v podstatě ztotožnit s hrozbou terorismu. Podařilo se nám ale přehlédnout velmi závažnou skutečnost, že totiž náboženský fundamentalismus není fenomén, který by se musel nutně omezovat pouze na jedno náboženství, dokonce že může existovat velmi dobře i mimo náboženské systémy v čistě sekulární sféře, jako jsou třeba politické strany, nebo fotbalové kluby.

V laickém užívání (k němuž patří i běžné užívání ve sdělovacích prostředcích) se jednotlivé významy slova „sekta“ vzájemně zaměňují a prolínají. Zatímco církve je definována jako konzervativní typ náboženské organizace zaručující společnosti stabilitu, sekta je spíše zaměřená na vnitřní dokonalost a vůči společnosti a státu může mít indiferentní nebo i nepřátelský vztah. Často rekrutuje svoje členy z nižších sociálních vrstev. Pro sektu je typické, že se jedná o dobrovolnou asociaci, jejíž členové musí prokázat kvalifikaci k tomu stát se jejími členy například pomocí zkušenosti konverze, znalostí doktríny či osobní zásluhou.

V případě nedodržení pravidel a standardů dochází k vyloučení nebo exkomunikaci členů. Další možnost jak chápat vztah mezi sektou a církví je definice na základě charakteru jejich vztahu ke společnosti či světu. Potom chápeme církve jako “náboženskou skupinu, která akceptuje sociální prostředí ve kterém existuje”, zatímco sekta je “náboženská skupina, která odmítá sociální prostředí ve kterém existuje.”

Při debatách ohledně víry či náboženství se můžete setkat také s pojmem náboženský extrémismus. Co to znamená ?

N Á B O Ž Ě N S K Ý
E X T R É M I S M U S

Náboženský extremismus útočí na demokracii úsilím o vytvoření teokracie či poškozování lidských práv ve jménu náboženství; např. sekty.

A na závěr si ještě povězme alespoň několik obecných informací k pojmu náboženský fanatismus.

N Á B O Ž Ě N S K Ý F A N A T I S M U S

Fanatismus je slepá vášnivá zaujatost, nekompromisní a krajně jednostranný postoj nebo jednání člověka, který nějaké téma, myšlenku nebo věc pokládá za tak cennou - případně tak ohroženou - že námitky či odpor proti ní vyvolávají jeho zuřivost. Fanatik se vyznačuje neschopností kritického odstupu, intolerancí, nepoučitelností a jistou omezeností.

Ve vztahu k náboženství slýcháváme v posledních letech především o islámských fanaticích, ale buďme spravedliví. Na náboženský fanatismus islám nemá žádný monopol, najdeme jej ve všech náboženstvích včetně judaismu, křesťanství nebo buddhismu. A nezapomeňme, že stejně tak existuje i fanatismus ateistický.

Církev je velmi používaný termín. Co znamená?

A vyjmenovat některé církve registrované v naší zemi to už je opravdu docela frajeřina...

Myslím, že kapitola o sektách byla opravdu zajímavá a určitě víš, co tohle slovo znamená. Pamatuješ si ale zmiňované typologické skupiny? Byly celkem čtyři...

Vysvětlit na závěr náboženský fundamentalismus, extrémismus a fanatismus je asi hračka, ne? Ale co takhle nějaké příklady?

Obrazový materiál je majetkem autora a pochází z jeho vlastního archivu.